

Quick scan natuur

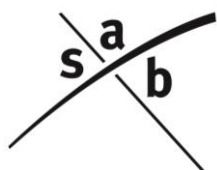
Natura 2000-gebied Willinks Weust

Provincie Gelderland

Datum: 20 december 2017

Projectnummer: 170187

SAB
Postbus 479
6800 AL Arnhem
tel: 026 - 357 69 11
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: Eric Verkaik
Tweede lezer: René van Gestel
Projectnummer: 170187

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Huidige situatie plangebied	3
1.3	Toekomstige situatie	8
2	Wettelijk kader	12
2.1	Gebiedsbescherming	12
2.2	Soortenbescherming	15
2.3	Bescherming houtopstanden	17
3	Quick scan natuur	18
3.1	Onderzoeksmethode	18
3.2	Gebiedsbescherming	18
3.3	Soortenbescherming	21
3.4	Bescherming houtopstanden	33
4	Conclusies en advies	34
4.1	Herstelmaatregelen die volgen uit gebiedsanalyse	34
4.2	Maatregel die niet volgt uit de gebiedsanalyse	37
4.3	Vervolgstappen	38
	Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur	3
	Bijlage 2: Kernkwaliteiten GNN Willinks Weust	3

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) dat op 1 juli 2015 in werking is getreden, is opgezet om economische ontwikkelingen mogelijk te maken die met stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats gepaard gaan. Onderdeel van het PAS is een samenhangend pakket van ecologische herstelmaatregelen om de effecten van stikstof op natuur te verminderen. De omvang, wijze van uitvoering, locatie en periode zijn vastgelegd in gebiedsanalyses. Het uitvoeren van deze maatregelen is verplicht, omdat de uitvoering ervan noodzakelijk is voor de haalbaarheid van het PAS.

Willinks Weust is één van de Natura-2000 gebieden waar ecologische herstelmaatregelen moeten worden uitgevoerd. Deze maatregelen zijn vastgelegd in de Gebiedsanalyse Willinks Weust en bestaan onder andere uit het afgraven van opgebrachte grond, het afgraven van de bovengrond en plaggen. Deze maatregelen zorgen ervoor dat de gronden niet meer kunnen worden gebruikt conform het toegestane gebruik binnen het vigerende bestemmingsplan. Het bestemmingsplan moet daarom worden herzien, om welke reden door de provincie een inpassingsplan wordt opgesteld.

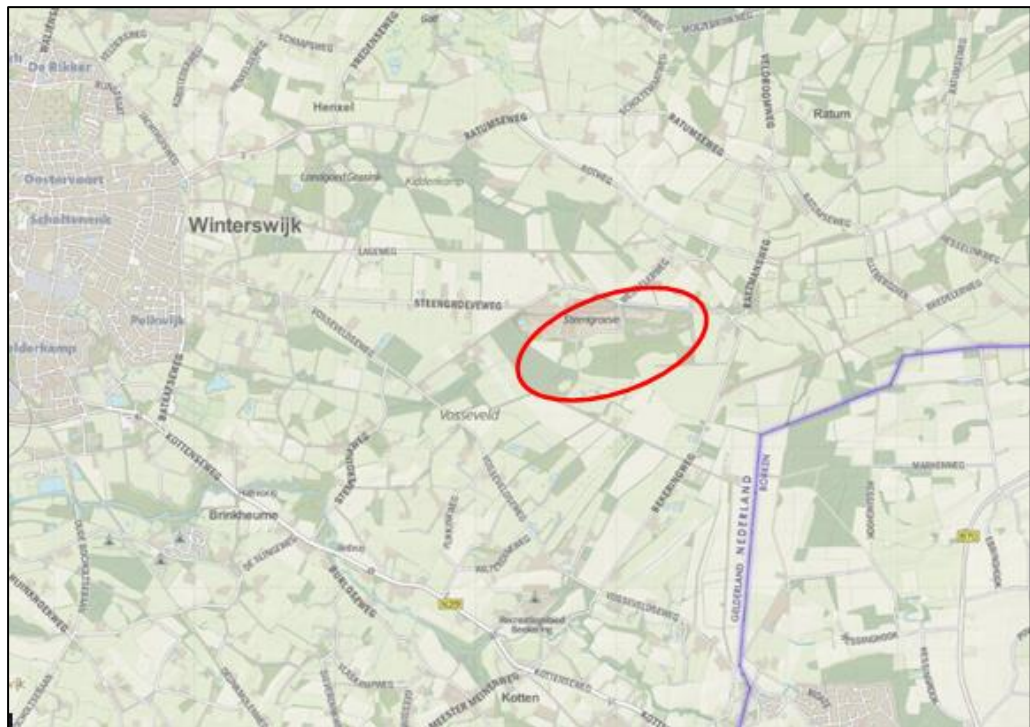
In het kader van de vaststelling van dit inpassingsplan vindt er toetsing plaats van de uitvoering van de herstelmaatregelen aan de geldende natuurwet- en regelgeving. In voorliggende quick scan natuur vindt een eerste toetsing plaats en wordt inzichtelijk gemaakt of er mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde natuurgebieden en soorten.

1.2 Huidige situatie plangebied

1.2.1 Ligging

Het plangebied bevindt zich in Natura 2000-gebied Willinks Weust, in de gemeente Winterswijk, provincie Gelderland, en ligt enkele kilometers ten oosten van de kern van Winterswijk. Het plangebied ligt in de Achterhoek nabij het buurtschap Ratum en op enkele kilometers van de Duitse grens. De omgeving bestaat uit een half open landschap, met bosjes, weilanden, akkers en bomenrijen. Nabij het plangebied loopt de Ratumse beek.

Direct ten noorden van het plangebied ligt een nog in gebruik zijnde steengroeve, waar voornamelijk kalksteen wordt gewonnen. Aan de oost-, zuid- en westzijde van het plangebied ligt landbouwgrond. Het Natura 2000-gebied Willinks Weust bestaat uit een mozaïek van graslanden, jeneverbesstruweel en bos. Het gebied bestond vanouds uit woeste gronden, 'weust', met kleine ontginningen. Dankzij de kalkrijke bodem komen in het bos en grasland zeldzame plantensoorten voor.

Uitsnede topografische kaart met globale aanduiding planlocatie (rode cirkel), bron: pdokviewer.pdok.nl

Uitsnede topografische kaart met globale aanduiding plangebied (rode lijn), bron: pdokviewer.pdok.nl

1.2.2 Beschrijving deelgebieden

Naamgeving percelen

Het plangebied zelf bestaat uit een aantal percelen binnen het Natura 2000-gebied, waar herstelmaatregelen worden uitgevoerd die op grond van het geldende bestemmingsplan niet mogelijk zijn. Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van de benaming van de verschillende delen van het Natura 2000-gebied.

Naamgeving van de verschillende delen van Natura 2000-gebied Willinks Weust. Bron: Natura 2000-beheerplan (RVO 2016).

Het plangebied omvat voornamelijk agrarische percelen en daarnaast twee bospercelen en een bomenrij centraal in het plangebied.

Intensief beheerde agrarische percelen

In een deel van het plangebied vindt momenteel intensief agrarisch beheer plaats. De Lange wei, aan de oostzijde van het plangebied, en de Bekeringsweide aan de zuidkant van het plangebied, bestaan uit kort gemaaid en bemeste graslanden. Het Driehoekperceel aan de westzijde van het plangebied, ten zuiden van de steengroeve I, bestaat uit een maisakker. Op 2 juni en 16 juni 2017 werden twee veldbezoeken aan het gebied gebracht. Onderstaande afbeeldingen geven een impressie van deze percelen ten tijde van het veldbezoek.

Intensief beheerde agrarische percelen binnen het plangebied, met linksboven de Lange wei, rechtsboven de Bekeringsweide en onder het Driehoekperceel.

Extensief beheerde agrarische percelen

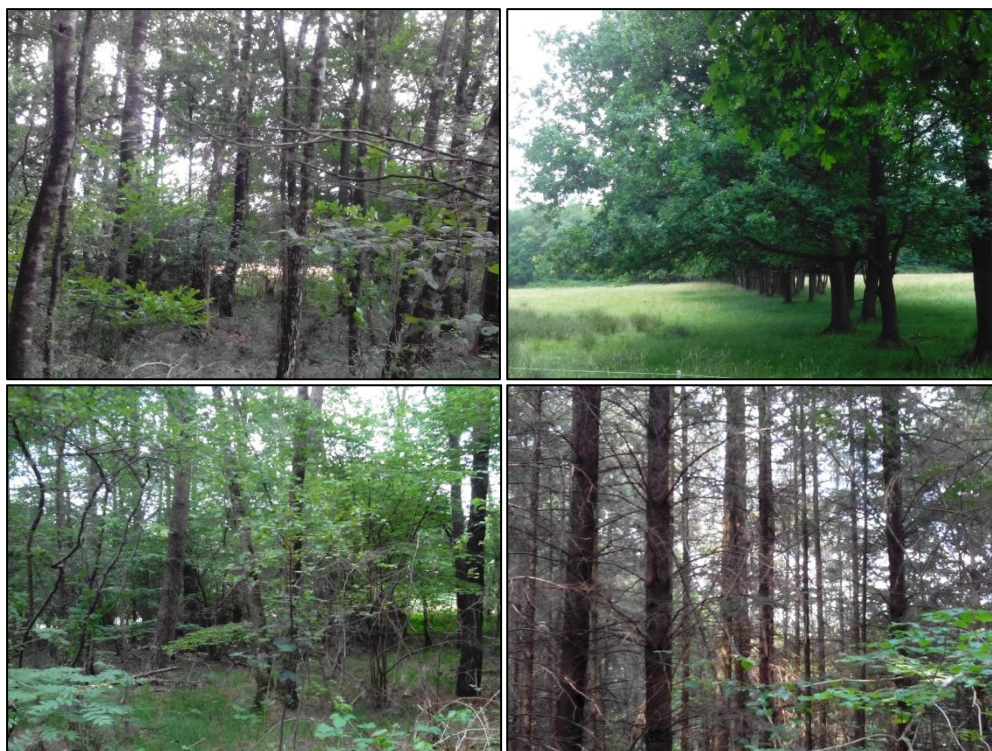
De overige agrarische gronden binnen het plangebied worden minder intensief beheerd. Op deze percelen is een meer soortenrijke vegetatie aanwezig, met daarin diverse soorten kruiden. De Nieuwe Weust, aan de oostzijde van het plangebied bestaat uit een extensief beheerd grasland, met daarin verjonging van diverse boomsoorten en ruigtekruiden als kleeftkruid, akkerdistel en brandnetel. Ook de Randweide ten zuiden van groeve III bestaat uit extensief beheerd grasland, met plaatselijk onder meer wilde margriet en echte koekoeksbloem. De Ronde weiden, centraal in het plangebied, bestaan uit twee bloemrijke graslanden die gefaseerd worden gemaaid. Wilde margriet en echte koekoeksbloem zijn hier plaatselijk dominant aanwezig. De Witbolweide en Poelweide, aan de zuidkant van het plangebied, worden extensief begraaasd. Plaatselijk komen hier ook soorten voor van wat schralere bodems, met onder meer struikheide en tormentil.

Impressie van de agrarische percelen in het plangebied die extensiever worden beheerd. Linksboven de Nieuwe Weust, rechtsboven Randweide groeve III, midden links en rechts de Ronde weiden, links onder de Witbolweide en rechtsonder de Poelweide.

Bospercelen

Tot slot zijn in het plangebied twee stukjes bos en een bomenrij aanwezig. Ten westen van de Poelweide ligt een stukje loofbos gedomineerd door ruwe berk. Ten noorden hiervan ligt een groter bosperceel. Dit perceel bestaat aan de oostzijde uit gemengd loof- en naaldbos met onder meer zomereik, grove den en ruwe berk. Het westelijke deel bestaat uit dicht douglasbos, waarin andere boomsoorten nauwelijks aanwezig zijn. Ten oosten van dit bosperceel ligt een singel van zomereiken. De begroeiing onder deze zomereiken wordt begraasd en wordt gedomineerd door gras.

Impressie van de bospercelen in het plangebied, met linksboven het berkenbosje ten westen van de Poelweide, linksboven de singel van zomereik, linksonder gemengd bos van zomereik en grove den en rechtsonder het douglasbos.

1.3 Toekomstige situatie

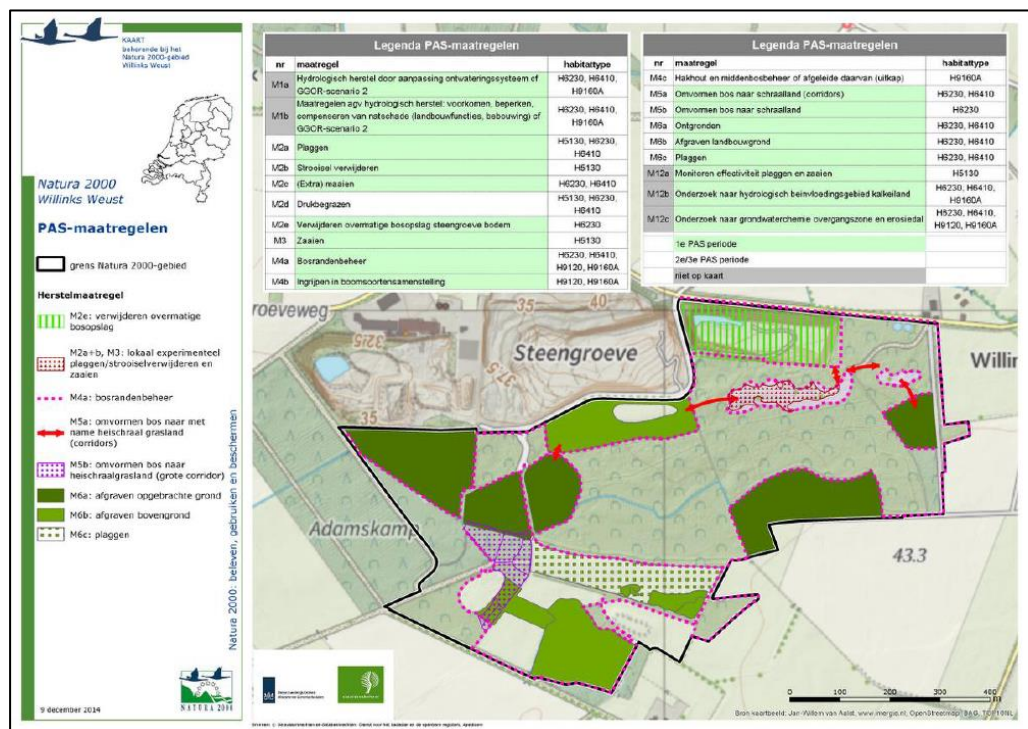
1.3.1 Aanleiding

In en rondom het Natura 2000-gebied moeten ecologische herstelmaatregelen worden uitgevoerd in het kader van het PAS. Deze maatregelen zijn uitgewerkt en omschreven in de gebiedsanalyse voor Willinks Weust.

De maatregelen in Willinks Weust zien voornamelijk op uitbreiding en kwaliteitsverbetering van het heischraal- en blauwgrasland. De actuele oppervlakte van deze habitattypes blijkt vaak kleiner te zijn dan wat minimaal nodig is voor een goede functionele omvang. Dit levert geïsoleerde situaties op en een verhoogd risico op verlies aan soorten. Vooral in deze habitattypen komen soorten voor met kritische eisen t.a.v. standplaatscondities en leefgebied. Eenmaal verdwenen is hervestiging in de huidige (geïsoleerde) situatie onzeker.

Op navolgende kaart staan de herstelmaatregelen die in het kader van de gebiedsanalyse moeten worden uitgevoerd. Deze maatregelen kunnen gedeeltelijk binnen de vigerende bestemmingen worden uitgevoerd. In de tabel staan de PAS-maatregelen waarop het inpassingsplan betrekking heeft.

PAS-Maatregel	Omschrijving	Specificatie
M1a	Hydrologisch herstel	– verondiepen (tot 0,3m-mv) en dempen kavelsloten voor zover gelegen binnen het plangebied
M5b	Omvormen bos naar schraalland	– Verwijderen bos bij Adamskamp (ten behoeve van uitbreiding en kwaliteitsverbetering (opheffen isolatie) heischraal- en blauwgrasland en versterking leefgebied kamsalamander). – verwijderen 2 groepjes fruitbomen Ronde weiden
M6a	Ontgronden	– Afgraven van in het verleden opgebrachte grond (t.b.v. uitbreiding heischraal- en blauwgrasland)
M6b	Afgraven landbouwgrond	– Afgraven van de bovengrond (ten behoeve van uitbreiding heischraal- en blauwgrasland)
M6c	Plaggen	– Verwijderen van de zode/toplaag van de voormalige landbouwgrond (ten behoeve van de uitbreiding van heischraalgrasland)

Maatregelenkaart. Bron: gebiedsanalyse Willinks Weust (vastgesteld 17 maart 2016)

Maatregel M6a betreft het in het afgraven en afvoeren van in verleden opgebrachte grond. Het doel hiervan is om oorspronkelijke maaiveldligging en reliëf te herstellen. Daarbij ontstaan mozaïeken van abiotische situaties waarbij een afwisseling van blauwgraslanden en heischrale graslanden kunnen ontstaan.

Verder wordt er bos omgevormd naar heischraal grasland. De oppervlakte bedraagt circa 1 hectare. Hierdoor wordt naast de toename van areaal ook een forse corridor gerealiseerd naar het aanwezige schraalland en te ontwikkelen schraallanden.

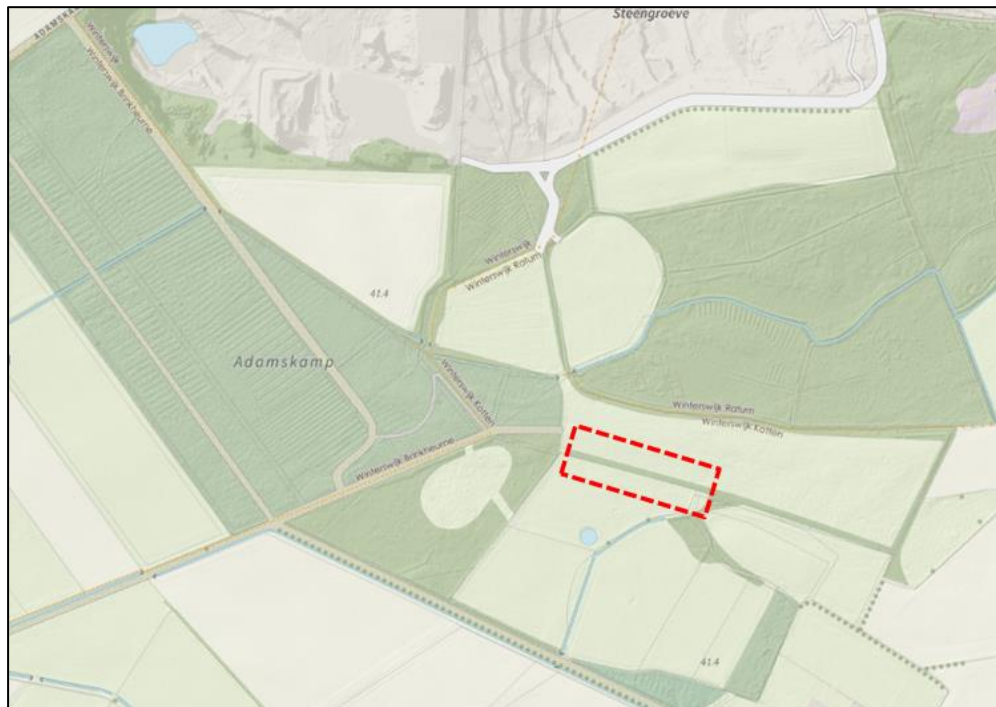
1.3.2 Werkzaamheden plangebied

In het plangebied worden de werkzaamheden uitgevoerd zoals genoemd in de maatregelen tabel. In onderstaande kaart is uitgewerkt in welke gebieden, welke werkzaamheden worden uitgevoerd. In het kader van maatregel M1a wordt verder in het zuiden van het plangebied een kleine sloot verondiept naar 0,3 m onder maaiveld.

Daarnaast zijn de tussenliggende gronden in het zuidelijk deel van het plangebied ook meegenomen in het voorliggende plan. Deze gronden zijn van Staatsbosbeheer en worden als natuur beheerd en in de visiekaart bij de gebiedsanalyse Willinks Weust opgenomen als nagestreefde areaaluitbreidingen voor heide, heischraalgrasland en/of blauwgrasland. In dit gedeelte van het plangebied wordt bovendien een singel verwij-

derd (zie onderstaande afbeelding). Deze maatregel volgt uit het Natura 2000-beheerplan en uit de gebiedsanalyse (maatregel M11).

Uitsnede topografische kaart met aanduiding te verwijderen singel (binnen rode vak)

1.3.2.2 Maatregel die niet volgt uit de gebiedsanalyse

In het gebied met maatregel M6b direct ten zuiden van de Steengroeve (Randweide groeve III) ligt een esje, welke geen onderdeel uitmaakt van de gebiedsanalyse. Landbouwkundig gebruik van dit esje zou de PAS-doelstelling om het gebied te verschralen gedeeltelijk te niet kunnen doen. Dit esje wordt daarom ook in gebruik genomen ten behoeve van natuur en maakt onderdeel uit van het inpassingsplan.

2 Wettelijk kader

De bescherming van natuur, zoals dat onderzocht wordt in voorliggende quick scan, is op te delen in gebiedsbescherming, soortenbescherming en de bescherming van houtopstanden. Bepaalde natuurgebieden worden beschermd door de Wet natuurbescherming en daarnaast is ook in provinciale verordeningen gebiedsbescherming vastgelegd, waaronder de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland. Ook de bescherming van plant- en diersoorten en de bescherming van houtopstanden is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Hieronder wordt een toelichting gegeven bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

2.1.2 *Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden*

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Voor Natura 2000-gebieden heeft deze zorgplicht een beperkte zelfstandige betekenis, volgens de Memorie van Toelichting. Dat heeft er mee te maken dat de Wet natuurbescherming voldoende instrumenten bevat om schadelijke handelingen in Natura 2000-gebieden te beperken.

2.1.2.1 Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld.

Op grond van artikel 2.2 Wet natuurbescherming zijn gedeputeerde staten verplicht tot het nemen van instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen, die nodig zijn voor de aangewezen Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen.

Conform artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op deze instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Verder geldt dat een plan, dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, door een bestuursorgaan pas wordt vastgesteld wanneer de zekerheid bestaat dat het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten (artikel 2.7 lid 1 jo artikel 2.8).

Voor een plan of een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling gemaakt te worden, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Opgemerkt wordt dat bovenomschreven procedure alleen van toepassing is voor plannen die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied. Verder hoeft op grond van artikel 2.8 lid 2 van de wet geen passende beoordeling te worden gemaakt, ingeval het plan een herhaling of voortzetting is van een ander plan of project, voor zover voor dat andere plan of project passend is beoordeeld en een nieuwe passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren over de significante gevolgen van dat plan.

2.1.2.2 Bijzondere nationale natuurgebieden

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrictlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrictlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aanschrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

2.1.3 *Natuurnetwerk Nederland*

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). De bescherming van dit netwerk gebeurt bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoeraargebied.

Voor Natuurnetwerk Nederland geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt

De provincie Gelderland spreekt niet van Natuurnetwerk Nederland maar van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Binnen het GNN en de GO staat de bescherming van de kernkwaliteiten centraal. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren. In dat saldo zijn vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang belangrijke randvoorwaarden.

In een nieuw bestemmingsplan dat ligt binnen het GNN zijn geen nieuwe functies mogelijk, tenzij:

- geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De GO heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Beschermde weidevogelgebieden en ganzenfoeraargebieden liggen voornamelijk in de GO (en voor het overige deel in het GNN). Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden. Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging, uitbreiding van bestaande (en reeds in de GO gelegen) bestemmingen en de schaal/omvang van de ingreep (en daarmee het effect op de kernkwaliteiten).

De provincie Gelderland vindt het verder van belang dat rustgebieden voor winterganzen geschikt blijven voor ganzen. De provincie stuurt daarom op het behoud van de openheid en de rust in deze gebieden. De provincie wil in de beschermde weidevogelgebieden een landbouwpraktijk stimuleren en in stand houden die rekening houdt met weidevogels.

2.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.2.1 *Verboden en zorgplicht*

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor Habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk moet voorkomen of moet beperken c.q. ongedaan maken door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2.2.1.1 Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Het vernielen van nesten is verboden en het verstoren van nesten is enkel toegestaan indien geen sprake is van een negatieve invloed op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

2.2.1.2 Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te onttorten of te vernielen.

2.2.1.3 *Andere soorten*

Naast de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te onwortelen of te vernielen.

2.2.2 *Opzetvereiste*

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

2.2.3 *Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing*

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Gelderland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.2.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de vogelrichtlijnsoorten, de habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

2.2.4 Uitzondering verboden

In artikelen 3.3 lid 7 en 3.8 lid 7 van de Wet natuurbescherming wordt gesteld dat voor een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in artikel 2.2 van de wet, de verboden van artikelen 3.1 (Vogelrichtlijnsoorten), 3.5 (habitatrichtlijnsoorten) en 3.10 (andere soorten) niet van toepassing zijn. In artikel 2.2 worden, zoals eerder beschreven, gedeputeerde staten verplicht instandhoudingsmaatregelen te treffen welke noodzakelijk zijn gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden, waarbij wordt verwezen naar de Vogel- en Habitatrichtlijn. Uit deze richtlijnen volgt dat dat er voor de lidstaten de vrijheid bestaat om te kiezen welke maatregelen zij treffen. Deze maatregelen behelzen zo nodig 'passende specifieke of van ruimtelijke ordeningsplannen deel uitmakende beheerplannen en passende wettelijke maatregelen, bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen, die beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen natuurlijke habitats en soorten die in die gebieden voorkomen'.

2.3 Bescherming houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet. De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting. De bescherming van houtopstanden geldt verder niet voor het vellen van een houtopstand ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in artikel 2.2, aldus artikel 4.4 van de wet.

3 Quick scan natuur

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan natuur is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan natuur is gebruikgemaakt van recente (tot 10 jaar oud) verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 2 juni en 16 juni 2017 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenningen was om vast te stellen of beschermde soorten aanwezig zijn, om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid van het gebied voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. De bezoeken geven een beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname en hebben niet de status van een volledige veldinventarisatie.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 *Wet natuurbescherming*

Het plangebied ligt in Natura 2000-gebied Willinks Weust. Andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan vijf kilometer van het plangebied (zie navolgende afbeelding). Voor Natura 2000-gebied Willinks Weust gelden instandhoudingsdoelstellingen voor vijf habitattypen en voor de habitatrichtlijnsoort kamsalamander (RVO 2016). Het inpassingsplan maakt een aantal herstelmaatregelen mogelijk binnen dit Natura 2000-gebied. Om te onderzoeken of als gevolg van het uitvoeren van deze herstelmaatregelen significant negatieve effecten op kunnen treden op de doelsoort en de habitattypen waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, is nader onderzoek uitgevoerd in de vorm van een voortoets Natura 2000 (SAB 2017).

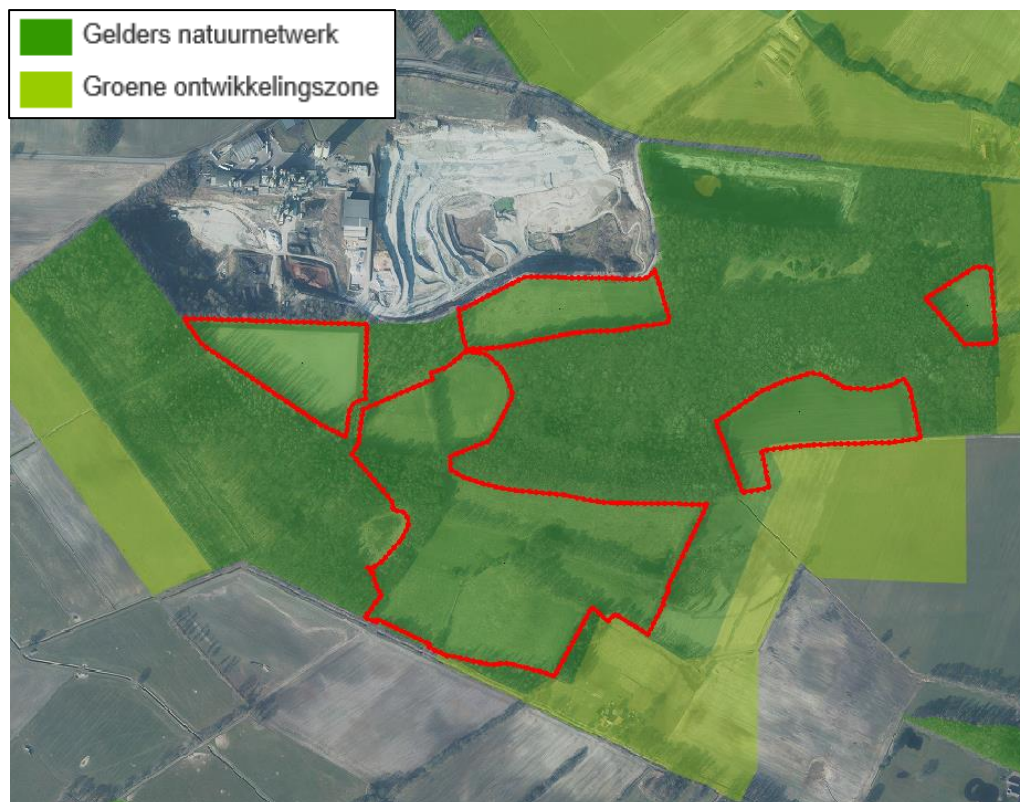
Uit de beoordeling blijkt dat het niet op voorhand is uit te sluiten dat verstoring optreedt van kamsalamanders door mechanische effecten onder de poel in de Poelweide binnen het Natura 2000-gebied Willinks Weust. Om deze verstoring te voorkomen wordt geadviseerd een ecologisch werkprotocol op te stellen, waarin mitigerende maatregelen zijn opgenomen waarmee schade aan de kamsalamander bij de uitvoering van herstelmaatregelen wordt voorkomen. Overige negatieve effecten worden niet verwacht, zo blijkt uit de voortoets.

Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden. Het plangebied is aangegeven met een rode cirkel. Natura 2000-gebieden zijn aangegeven met blauwe arcering. Bron: Natura 2000 Network Viewer. Bewerking SAB.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt geheel binnen het Gelders Natuurnetwerk (zie navolgende afbeelding).

Ligging van het plangebied ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone. Bron: Provincie Gelderland. Bewerking: SAB.

Voor ontwikkelingen die een bestemmingsplan mogelijk maakt binnen de GNN, geldt dat deze per saldo een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten moet opleveren.

De kernkwaliteiten die gelden binnen het GNN en GO zijn neergelegd in de atlas Kernkwaliteiten GNN en GO en in bijlage 7 van de omgevingsverordening Gelderland. Hierbij gaat het niet alleen om de aanwezige natuurwaarden, maar ook om de nagestreefde natuurwaarden (ontwikkelingsdoelen) en de bijbehorende milieuocondities. De kernkwaliteiten zijn in de omgevingsverordening per deelgebied uitgewerkt. Het plangebied valt binnen deelgebied 42 Willinks Weust. De kernkwaliteiten van het GNN binnen dit deelgebied zijn weergegeven in bijlage 2.

De kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van dit deelgebied hangen sterk samen met de habitattypen waarvoor binnen dit Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen gelden. Zo zijn aanwezige natuurwaarden onder meer het Natura 2000-gebied met heischraal grasland en blauwgrasland en gelden als ontwikkelingsdoelen het ontwikkelen van heischrale graslanden en blauwgraslanden en het tegengaan van verdroging (zie bijlage 2). De herstelmaatregelen die het inpassingsplan mogelijk maakt, zijn er juist op gericht de omgevingscondities voor deze bedreigde habitattypen te verbeteren. Door ontgronden, afgraven en plaggen ontstaan nutriëntarme, meer basische bodems, waardoor schraalgrasland en blauwgrasland zich kan uitbreiden. Door het omvormen van bos naar schraalgrasland, wordt het oppervlakte bedreigde heischraalgrasland verder uitgebreid. Ook ontstaat door de omvorming van bos en door het vellen van een deel van een singel een corridor van lage vegetatie, die kleine stukjes (hei-) schraalgrasland met elkaar verbindt. Het leefgebied van soorten die gebon-

den zijn aan bosranden en aan schraal grasland, wordt hierdoor versterkt. Uit de PAS-gebiedsanalyse die is opgesteld (RVO 2017), blijkt dat te verwachten is dat de maatregelen effectief zijn en leiden tot positieve effecten voor de bedreigde habitattypen waarvoor instandhoudingsdoelstelling gelden binnen dit Natura 2000 gebied. De mitigerende maatregelen die worden getroffen voor beschermde soorten die aanwezig zijn bij het plangebied (zie paragraaf 3.3) zorgen ervoor dat negatieve effecten op beschermde planten- en diersoorten, waaronder kamsalamander, uitgesloten zijn. Het plan leidt daarmee niet tot negatieve effecten op kernkwaliteiten maar leidt per saldo tot een verbetering van de kernkwaliteiten van de GNN. Nadere toetsing in de vorm van een 'nee, tenzij-toets' is dan ook niet noodzakelijk.

Het plangebied ligt niet nabij rustgebied voor winterganzen of weidevogelgebied. Dergelijke gebieden zijn aanwezig nabij de IJssel, Rijn, Waal en de randmeren nabij de Flevopolder, op tientallen kilometers van het plangebied. Negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen herstelmaatregelen zijn daarmee uitgesloten.

De voorgenomen ingreep zal een positief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Gelders Natuurnetwerk en zal geen effect hebben op anderzijds beschermde gebieden. De bescherming van deze gebieden staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

3.3 Soortenbescherming

3.3.1 *Aanwezigheid en omgang beschermde soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt*

Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt karwijselie net buiten het plangebied voor. De soort is met name gevonden in de Grote Weust, maar komt ook in de oude steengroeve en de Kleine Weust voor. Karwijselie is een soort die zowel in bosranden, lichte bossen en grasland groeit. De soort heeft een voorkeur voor blauwgrasland, op matig voedselrijke, vochtige tot natte, zwak zure grond. 's Winters reikt het grondwater tot aan het maaiveld terwijl zomers oppervlakkige uitdroging optreedt. In de NDFF-database zijn geen meldingen van deze soort uit het plangebied opgenomen. Ook bij eerder onderzoek van bureau Viridis (2009), dat in het zuidelijk deel van het plangebied werd uitgevoerd, werd de soort er niet aangetroffen. Bij de veldbezoeken die als onderdeel van deze quick scan werden uitgevoerd, werd deze soort ook niet aangetroffen.

In grote delen van het plangebied worden beschermde plantensoorten ook niet verwacht. Met name bij Nieuwe Weust, Lange wei, Driehoekperceel, Bekeringsweide en de Randweide groeve III bleken de vegetaties vaak gedomineerd door soorten van voedselrijke bodem, met soorten als brandnetel, akkerdistel, Engels raaigras, paardenbloem, witte klaver, ridderzuring en scherpe- en kruipende boterbloem. Omdat beschermde vaatplanten voornamelijk op voedselarme, en vaak ook wat kalkrijke grond groeien, worden in deze vegetaties beschermde plantensoorten niet verwacht.

Bij de Witbolweide en Ronde weiden komen vegetaties voor met minder algemene plantensoorten, die deels ook kenmerkend zijn voor wat voedselarmere omstandighe-

den. Zo komen in de Witbolweide plaatselijk onder meer tormentil, struikheide, kale jonker, mannetjesereprijs en reukgras voor. Bij de Ronde weiden was een bloemrijke begroeiing aanwezig, met onder meer gewone margriet, echte koekoeksbloem, gewone brunel en Sint-Janskruid. Het is op voorhand niet geheel uit te sluiten dat in deze percelen niet ergens, bijvoorbeeld bij een bosrand een beschermde plantensoort aanwezig is. Met name ook omdat de bodems van het Willinks Weust gevarieerd van samenstelling zijn en delen van de Ronde weiden recent waren gemaaid, waardoor de aanwezigheid van beschermde planten op de gemaaide delen lastig kon worden beoordeeld. Het is niet op voorhand uit te sluiten dat bij het uitvoeren van de herstelmaatregelen, zoals het afgraven van bodems, eventueel aanwezige beschermde plantensoorten worden beschadigd of vernietigd. Om dit te voorkomen adviseren wij in de deelgebieden Witbolweide en Ronde Weiden nader te onderzoeken of beschermde planten aanwezig zijn. Mochten beschermde planten aanwezig zijn, dan dienen de standplaatsen van deze planten bij het afgraven en plaggen te worden gespaard. Indien het niet mogelijk is deze standplaatsen te sparen, dan dienen de planten onder begeleiding van een deskundige binnen het plangebied te worden verplaatst naar een geschikte standplaats waar geen herstelwerkzaamheden (meer) worden uitgevoerd.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen eekhoorn en grote bosmuis in het plangebied voor en komen das en boommarter in dit deel van het land voor.

De eekhoorn leeft in allerlei typen bos en is ook in tuinen of parken in de omgeving van bos aan te treffen. Ze maken een bolvormig nest van takken en bladeren op minimaal 6 meter hoogte in de boom. Ook worden natuurlijke boomholtes of spechtenholten als nestlocatie gebruikt. Met name beide bospercelen zijn als leefgebied geschikt voor de eekhoorn. Bij het veldwerk werden geen nesten van deze soort gezien. Omdat de bospercelen binnen het plangebied plaatselijk erg dicht zijn, is niet uit te sluiten dat bomen in het plangebied door eekhoorns gebruikt worden om er hun nest in te bouwen. Ook de te vellen singel zou door eekhoorns gebruikt kunnen worden. In de omgeving van het plangebied is voor de eekhoorn alternatief leefgebied aanwezig, in de vorm van loof- en naaldbos. Wel dient het vellen van bomen met eekhoornnesten voorkomen te worden. Bomen dienen voorafgaand aan de velling geïnspecteerd te worden op de aanwezigheid van eekhoornnesten. Bomen met eekhoornnesten dienen zo mogelijk gespaard te worden. Wanneer dat niet mogelijk is, dienen deze buiten de overwinteringstijd en voortplantingsperiode van de eekhoorn geveld te worden (buiten de periode december – augustus).

De grote bosmuis komt voor in allerlei biotopen, zolang er enige dekking is, zoals een lage begroeiing. De soort komt onder meer voor in bossen, bosranden, parken, braakliggend land en niet te nat rietland. In natte terreinen, dichte grazige vegetatie of open weilanden komt de soort niet voor. De soort heeft een voorkeur voor oude, open eiken- en beukenbossen met een dichte struiklaag. De grote bosmuis is vooral 's nachts actief en eet vooral zaden, noten en bessen. Nesten van de soort bevinden zich meestal ondergronds, onder wortelstronken of in hopen. De om te vormen bospercelen, de te vellen singel en de randen van de graslandpercelen vormen voor deze soort geschikt leefgebied. Dit leefgebied zou verloren kunnen gaan wanneer deze percelen en singel geveld worden. Om de waarde van het plangebied voor deze soort in kaart te brengen, is het wenselijk nader onderzoek uit te voeren naar deze soort. Mocht het

plangebied leefgebied blijken te zijn, dan dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat verblijfplaatsen van deze soort verloren gaan en dieren bij het uitvoeren van de herstelmaatregelen worden gedood of verwond. Het nader onderzoek zou ook weggelaten kunnen worden, maar dan dient er al op voorhand van uitgegaan te worden dat leefgebied aanwezig is en dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat verblijfplaatsen verloren gaan en dieren bij het uitvoeren van de herstelmaatregelen worden gedood of verwond.

De boommarter heeft een voorkeur voor oud (loof)bos, maar is ook in andere typen bos te vinden. Boommarters kiezen een rustplaats in boomholten, konijnen-, vossen- of dassenhollen, tussen boomwortels of ander takkenbossen. Nesten worden vaak in spechten- of eekhoornholten of inrottingsholten gemaakt. Soms worden ook gebouwen aan de rand van een bos en nestkasten voor de boommarter of de bosuil gebruikt. Bij de veldbezoeken werden in de te vellen bospercelen meerdere bomen met holten gevonden. Daarnaast werden in het noordelijk bosperceel afgebeten veren gevonden nabij al wat oudere marteruitwerpselen. Mogelijk zijn dit prooiresten en uitwerpselen van boommarter. Het is dan ook niet op voorhand uit te sluiten dat een boom in de te vellen bospercelen of in de te vellen singel als verblijfplaats door boommarter wordt gebruikt. Om te voorkomen dat verblijfplaatsen van deze soort worden vernietigd, dienen bomen met holten bij het verwijderen van het bos en de singel gespaard te worden. Mocht het niet mogelijk zijn deze bomen te sparen, dan dient eerst onderzocht te worden of bomen in het plangebied een verblijfplaats vormen voor de boommarter. Indien verblijfplaatsen aanwezig blijken, dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat verblijfplaatsen van deze soort verloren gaan en dieren bij het uitvoeren van de herstelmaatregelen worden gedood of verwond.

De das leeft in allerlei soorten biotopen en heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap, met akkers, bosjes, weiland en houtwallen. Dassen eten voornamelijk regenwormen en verder bosvruchten, gevallen fruit, noten, eikels, paddenstoelen en daarnaast ook dierlijk voedsel als slakken, kevers en kleine knaagdieren. Dassen leven in burchten, die ze zelf graven en die vaak zijn gelegen in bosjes of houtwallen nabij gras- en akkerland. Bij de veldbezoeken werden in het plangebied geen burchten van de das aangetroffen. Ook werden geen andere sporen van das aangetroffen, zoals latrines of snuitputjes. Echter, als onderdeel van deze quick scan werden met name de beboste percelen minutieus doorkruist. Het is niet helemaal uitgesloten dat zich ergens aan de rand van een agrarisch perceel een burcht bevindt dat bij graafwerkzaamheden verstoord zou kunnen worden. Om de waarde van het plangebied voor deze soort in kaart te brengen dient nader onderzoek uitgevoerd te worden, langs de randen van de agrarische percelen. Mocht het plangebied leefgebied blijken te zijn, dan dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat essentieel leefgebied voor deze soort verloren gaat of verblijfplaatsen worden vernietigd.

Vleermuizen

Bij natuuronderzoek in 2009 (Viridis 2009) werden gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger in het gebied waargenomen. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. Het plangebied bestaat uit bos- en graslandpercelen zonder bebouwing. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn om die reden in het plangebied uit te sluiten.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van circa 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook holen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. In de te vellen bospercelen en de te vellen singel zijn meerdere dikkere bomen met holten of loszittende schors aanwezig. Het is goed mogelijk dat dergelijke holten door boombewonende vleermuizen als verblijfplaats worden gebruikt. Daarbij werden bij het natuuronderzoek van 2009 in het zuidelijk deel van het plangebied meerdere werfroepende mannetjes van gewone- en ruige dwergvleermuis gehoord, langs de randen van de te vellen bospercelen (Viridis 2009). Vermoedelijk hadden deze dieren in het plangebied een verblijfplaats in holten of spleten in bomen. Het is daarmee waarschijnlijk dat ook nu nog verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het plangebied.

Om te voorkomen dat verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd, dienen bomen met holten en spleten die als verblijfplaats voor vleermuizen zouden kunnen dienen bij het verwijderen van het bos en de singel gespaard te worden. Mocht het niet mogelijk zijn deze bomen te sparen, dan dient eerst onderzocht te worden of bomen in het plangebied een verblijfplaats vormen voor vleermuizen. Indien verblijfplaatsen aanwezig blijken, dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat deze verblijfplaatsen verloren gaan en dieren bij het uitvoeren van de herstelmaatregelen worden gedood of verwond.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats

moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is strikt beschermd.

Het plangebied, met besloten grasland, bosranden en bos, vormt geschikt foerageergebied voor veel vleermuissoorten. Ook bij het onderzoek dat in het plangebied werd uitgevoerd in 2009 (Viridis 2009) werden meerdere soorten foeragerend in het plangebied waargenomen. Het is echter niet te verwachten dat als gevolg van het plan essentieel foerageergebied verdwijnt. In de directe omgeving van het plangebied is veel vergelijkbaar foerageergebied aanwezig. Daarnaast zal het plangebied ook in de toekomst als foerageergebied geschikt blijven voor vleermuizen, doordat het plangebied een natuurlijke inrichting krijgt en doordat beschutting in de directe omgeving aanwezig blijft.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd.

Binnen het plangebied worden een bomenrij en twee bospercelen geveld, waardoor een corridor ontstaat die graslanden met elkaar verbindt. Bij het vleermuisonderzoek dat in 2009 werd uitgevoerd in het plangebied, werden hier geen vliegroutes vastgesteld. De maatregelen worden uitgevoerd binnen een kleinschalig landschap van bomenrijen en bosschages. In de directe omgeving van de te vellen bomenrij en bospercelen zijn voor een eventueel aanwezige vliegroute alternatieve vliegroutes aanwezig ten noorden en zuiden van de bomenrij, langs bospercelen en bomenrijen. Negatieve effecten op een essentiële vliegroute zijn hierdoor niet te verwachten.

Vogels

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is in het plangebied een groot aantal soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Het betreft vooral vogels die gebonden zijn aan bos, zoals houtduif, grote bonte specht, boomkruiper, merel, zanglijster, bonte vliegenvanger, vink, tjiftjaf, roodborst, winterkoning, goudhaan, zwartkop en tuinfluiter. Maar ook soorten van een meer open landschap zijn aanwezig, zoals boompieper, geelgors en gekraagde roodstaart. Zowel bosvogels als de soorten van meer open landschap kunnen in het plangebied tot broeden komen.

Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, dienen deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het gebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamhe-

den. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld, door een deskundige op het gebied van vogels, dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat er geen verstoring optreedt die van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van een vogelsoort. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook buiten deze periode kunnen vogels broedend aanwezig zijn.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen oehoe, kerkuil, boomvalk, buizerd, havik, sperwer en wespandief in of nabij het plangebied voor. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor betreffende soorten.

In de oude steengroeve net ten noorden van het plangebied broedt de oehoe. Deze grote uilensoort broedt met name op richels bij rotswanden of groeves. Het plangebied vormt voor deze soort geen geschikt broedgebied.

De kerkuil maakt het nest in nissen van kerktorens of in andere toegankelijke gebouwen in agrarisch gebied. Doordat gebouwen ontbreken in het plangebied is een nestplaats van deze soort in het plangebied niet te verwachten.

De boomvalk broedt voornamelijk in open agrarische landschappen, natuurgebieden en bosranden. Maar ook in steden worden soms ook broedende boomvalken aangetroffen. De boomvalk gebruikt nesten van kraaien, duiven of andere roofvogels om in te broeden. Zowel de te vellen singel als de bospercelen binnen het plangebied vormen voor deze soort geschikt broedgebied. Tijdens het veldbezoek werd deze soort niet waargenomen in het plangebied. Ook werd van deze soort geen nest gevonden, ondanks dat de te vellen bospercelen en de singel bij het veldwerk intensief zijn onderzocht op de aanwezigheid van roofvogelnesten en sporen daarvan. Het is daarmee niet te verwachten dat een verblijfplaats van deze soort aanwezig is.

De buizerd heeft een voorkeur voor een afwisselend landschap, waar bossen worden afgewisseld door open terrein, weilanden en houtwallen. De buizerd maakt in de meeste gevallen gebruik van een bestaand kraaien- of blauwe reigernest, en bouwt deze verder uit tot een omvangrijk nest. Zowel de te vellen singels als de bospercelen vormen geschikt broedbiotoop voor deze soort. Bij de veldbezoeken werden in het plangebied buizerds waargenomen. De buizerd werd enkele malen roepend boven en nabij het plangebied gehoord. De vogel leek een binding te hebben met een bosperceel bij de Nieuwe Weust. Dit bosperceel maakt geen onderdeel uit van het plangebied. Boven het plangebied was deze soort alleen hoog vliegend aanwezig. Een nest van deze soort werd niet gevonden, ondanks dat de te vellen bospercelen en de singel bij het veldwerk intensief zijn onderzocht op de aanwezigheid van roofvogelnesten en sporen daarvan. Het is daarmee niet te verwachten dat een verblijfplaats van deze soort aanwezig is.

De havik komt voornamelijk voor in bosgebieden. Door onderlinge concurrentie en voedselgebrek worden ook steeds vaker dieren in groengebieden rond de stad aangetroffen. De havik maakt een nest hoog in de kroon van een boom. Meestal worden naaldbomen maar soms ook loofbomen gebruikt. Een havik werd zowel tijdens het

eerste als het tweede veldbezoek in juni direct nabij het noordelijke bosperceel gezien en gehoord. Mogelijk is in dit perceel een haviksnest aanwezig. In dit bosperceel bevindt zich hoog in een dikke Douglasspar (diameter ca 50cm) een nest in een dichte boomkruin. Onder dit nest waren witte poepsporen aanwezig en ook werden hier uitgetrokken veren van verschillende vogelsoorten gevonden, wat er op wijst dat het hier om een bezet nest gaat. Gezien de locatie van het nest, de gevonden prooiresten nabij het nest en de waarnemingen van een roepende en wegvliegende havik bij het nest, betreft het mogelijk een nest van de havik. Echter, ook niet helemaal uitgesloten kan worden dat het een sperwernest betreft (zie hieronder).

Sporen van een roofvogelnest in het noordelijke bosperceel, met links de veren van een geplukte vogel en rechts poepsporen onder het nest.

In het douglasperceel is een haviknest of sperwernest aanwezig in een Douglas met een diameter van circa 50cm. Globale locatie aangegeven met een gele cirkel.

De sperwer komt voor in allerlei typen bos en kleinschalig landschap met boomgroepen. De soort broedt traditioneel in dichte, niet te oude naaldbossen of gemengde bossen. Onder andere door toename van de havik broedt de sperwer

tegenwoordig echter op allerlei plekken in dichte loofbosjes, wegbepanting en stadstuinen. De sperwer maakt elk jaar een nieuw nest binnen het bezette territorium vaak dicht bij het oude. Het nest wordt direct aan de stam op dikke takken gebouwd. Soms wordt het oude nest van een houtduif verder uitgebouwd. Tijdens het veldbezoek werd deze soort niet waargenomen in het plangebied. In het noordelijk bosperceel werd wel een nest gevonden, met een doorsnede van circa 40 centimeter, dat zich direct tegen de stam van een douglasspar bevond, op circa 10 meter hoogte. Bij het nest werden geen vogels waargenomen en ook werden onder het nest geen uitwerpselen of prooiresten gevonden. Waarschijnlijk betreft dit een oud sperwernest. Uit NDFF-gegevens blijkt dat de sperwer in het verleden vaak nabij dit perceel is waargenomen. Verder blijkt uit informatie van Staatsbosbeheer dat deze soort in 2017 in dit perceel heeft gebroed. Het eerder, bij havik, beschreven nest zou daarmee ook van sperwer kunnen zijn. Een andere mogelijkheid is dat de sperwer aan het begin van het broedseizoen broedend in het perceel aanwezig was, maar dat dit nest in de loop van 2017 is gepredeerd door havik.

Zowel het nest van de havik als het nest van de sperwer is jaarrond beschermd. Uit deze quick scan blijkt dat in het noordelijke bosperceel een bezet haviksnest of sperwernest aanwezig is. Wanneer het bosperceel geveld wordt, zal deze verblijfplaats verloren gaan. Om dit te voorkomen adviseren wij de betreffende Douglas en de direct er omheen gelegen bomen, in de vorm van een boomgroep, te sparen, zodat het nest ook in de toekomst kan blijven functioneren. Mocht het sparen van het nest niet wenselijk of mogelijk zijn, in verband met de uitvoering van de herstelwerkzaamheden, dan dient de velling zodanig te gebeuren dat de verstoring van deze soort zoveel mogelijk wordt beperkt. Zowel havik als sperwer nestelen bij voorkeur in naaldbomen, maar gebruiken tegenwoordig ook loofbomen om in te nestelen. Daarbij nestelen zowel havik als sperwer in toenemende mate ook buiten bosgebieden, in bijvoorbeeld parken, houtwallen of kleine geïsoleerde bosjes. In de omgeving van de huidige nestplaats zijn voor beide soorten voldoende mogelijkheden om een alternatieve nestplaats te vinden. Zo bestaat Natura 2000-gebied Willinks Weust grotendeels uit voor mensen niet toegankelijk, dus rustig, bos waarin hoge bomen aanwezig zijn. Daarnaast is er rondom het Natura 2000-gebied bos met zowel loof- als naaldbomen aanwezig en wordt het gebied omgeven door houtwallen, singels en andere bossen en bosjes. Om te voorkomen dat de dieren bij de eventuele velling worden verstoord, dient de velling buiten de broedperiode uitgevoerd te worden. Bij voorkeur in het najaar, zodat de dieren voldoende tijd hebben om voor het broedseizoen een alternatieve nestplaats te vinden.

De wespandief nestelt in de kruin van hoge loof- en naaldbomen. De soort bouwt jaarlijks een nest of knapt een oud nest op. Als voedsel worden vooral wespen en hun larven en poppen gegeten, maar de wespandief eet ook ander dierlijk voedsel als kleine zoogdieren, reptielen of amfibieën. Met name de bospercelen vormen geschikt broedgebied voor deze soort. Tijdens het veldbezoek werd deze soort niet waargenomen in het plangebied. Ook werd geen nest gevonden dat van deze soort zou kunnen zijn, ondanks dat de te vellen bospercelen en de singel bij het veldwerk intensief zijn onderzocht op de aanwezigheid van roofvogelnesten en sporen daarvan. Het is daarmee niet te verwachten dat een verblijfplaats van deze soort aanwezig is.

Behalve als broedgebied is het plangebied ook geschikt als foerageergebied voor vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats. Voor zowel oehoe, kerkuil, boomvalk, sperwer, havik, wespandief en buizerd vormt het plangebied geschikt foerageergebied. In de toekomst worden de percelen ingericht als extensief beheerd grasland. Dergelijk grasland vormt voor zowel de uilen als de roofvogelsoorten geschikt foerageergebied. Het is dan ook niet te verwachten dat de functie van het plangebied als foerageergebied verloren zal gaan als gevolg van de uitvoering van het plan.

Reptielen

In het plangebied zijn in het verleden levendbarende hagedis en hazelworm waargenomen, blijkt uit NDFF-gegevens. Ook bij het natuuronderzoek in 2009 werd de hazelworm in het gebied aangetroffen (Viridis 2009).

Het habitat van de levendbarende hagedis bestaat uit vochtige gebieden zoals graslanden, natte weiden, drogere delen van moerassen of veengebieden, duinen, open bossen en bosranden. Open plekken om te zonnen zijn een voorwaarde voor vestiging. Winterverblijven bestaan uit vorstvrije plekken in zeggepollen, zandholten of onder boomstronken. De hazelworm leeft in bossen, bosranden, houtwallen en heide maar ook in parken en tuinen in een bosrijke omgeving. Hazelwormen leven deels ondergronds, onder blad of onder heidestruiken. De dieren bevinden zich in de winter in holletjes in de grond in bossen of bosranden.

Bij de veldbezoeken werden in het plangebied geen reptielen waargenomen. Maar zowel de te vellen singel, de bospercelen als de extensief beheerde graslandpercelen die zullen worden afgegraven of geplagd vormen voor beide soorten geschikt leefgebied, waar soorten voedsel kunnen zoeken en verblijven. Zo werden op veel plekken in de extensief beheerde graslanden en bospercelen muizenholletjes en andere gaten in de bodem aangetroffen waar deze soorten een deel van het jaar kunnen verblijven.

In de toekomst wordt het plangebied ingericht als extensief beheerd grasland. Dergelijk grasland vormt voor beide soorten geschikt foerageergebied en ook zijn in dergelijk grasland voor beide soorten voldoende verblijfplaatsen voor handen. Wel zouden bij het uitvoeren van de herstelmaatregelen dieren kunnen worden gedood. Ook dient voorkomen te worden dat bij het uitvoeren van de maatregelen op grote schaal leefgebied en verblijfplaatsen verdwijnen. Om dit te voorkomen dient door een deskundige een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden voor het uitvoeren van herstelmaatregelen. In dit werkprotocol dienen mitigerende maatregelen te worden opgenomen waarmee schade aan reptielen bij de uitvoering van de herstelmaatregelen wordt voorkomen. Het voert in het kader van deze memo te ver, om maatregelen hier concreet uit te werken. Maar een maatregel waaraan gedacht kan worden, is om het afplaggen en afgraven van bodems buiten de kwetsbare periodes van de soorten uit te voeren. Een andere maatregel waaraan gedacht kan worden, is bij het vellen van de bospercelen te werken met vaste rijpaden en met rijplaten, zodat voorkomen wordt dat dieren die in de bodem aanwezig zijn worden gedood.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen nabij het plangebied de rugstreeppad, kamsalamander en poelkikker voor. Deze laatste soort werd alleen bij de groeve net ten noorden van het plangebied waargenomen. Uit het Natura 2000-

beheerplan (RVO 2016) blijkt verder dat de alpenwatersalamander incidenteel wordt gevonden bij de oude groeve. Bij het onderzoek dat in 2009 werd uitgevoerd in het plangebied (Viridis 2009) werden in de poel in de poelweide kamsalamanders gevonden. Poelkikker, alpenwatersalamander en rugstreeppad werden destijds niet waargenomen.

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek zoals duinen, uiterwaarden, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. Deze soort is een echte pionier die zich ingraaft in kaal braakliggend terrein en haar eitjes legt in ondiepe kale poeltjes en plassen, maar ook slootjes en vennen kunnen geschikt leefgebied zijn. Het landhabitat in het plangebied bestaat op de meeste plekken uit gesloten grasland of bos. Voor rugstreeppadden vormt dit weinig geschikt leefgebied, omdat ze zich hier moeilijk kunnen ingraven. Mogelijk vormt de poel geschikt voortplantingswater voor deze soort. Ook zouden greppels die af en toe water bevatten geschikt voortplantingswater kunnen vormen. Wanneer bij deze poel en greppels herstelmaatregelen worden uitgevoerd zouden eventueel aanwezige dieren kunnen worden gedood. Om dit te voorkomen dient door een deskundige een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden. In dit werkprotocol dienen mitigerende maatregelen te worden opgenomen waarmee schade aan de rugstreeppad bij de uitvoering van de herstelmaatregelen wordt voorkomen. Het voert in het kader van deze quick scan te ver, om maatregelen hier concreet uit te werken. Een maatregel waaraan gedacht kan worden is de werkzaamheden aan de poel en greppels die water bevatten niet in voortplantingstijd uit te voeren.

De kamsalamander komt voor in kleinschalige landschappen met bossen, heggen en struwelen. Het voortplantingsbiotoop (vanaf half maart) bestaat uit matig voedselrijke tot voedselrijke stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. De poel mag niet geheel beschaduwd zijn en moet permanent water bevatten. De soort heeft een leefgebied in een straal van 300 tot 500 meter rond het voortplantingswater en overwintert tussen november en februari op vorstvrije locaties onder stenen, takenstapels of steenhopen. Sommige kamsalamanders blijven gedurende het hele jaar in het water. De poel die aanwezig is in de poelweide vormt waarschijnlijk voortplantingswater voor deze soort. Larven van deze soort werden hier namelijk in 2009 aangetroffen (Viridis 2009). De bospercelen en de te vellen singel zouden verder als overwinteringsplaats gebruikt kunnen worden. De graslanden, met name die nabij de poel, vormen verder geschikt foerageergebied voor de soort. In de toekomst wordt het plangebied ingericht als extensief beheerd grasland. Dergelijk grasland vormt voor deze soort geschikt leefgebied. Wel zouden bij het uitvoeren van de herstelmaatregelen dieren kunnen worden gedood. Ook dient voorkomen te worden dat bij het uitvoeren van de maatregelen voortplantingswater verdwijnt. Om dit te voorkomen dient door een deskundige een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden voor het uitvoeren van herstelmaatregelen. In dit werkprotocol dienen mitigerende maatregelen te worden opgenomen waarmee schade aan de kamsalamander bij de uitvoering van de herstelmaatregelen wordt voorkomen. Het voert in het kader van deze quick scan te ver, om maatregelen hier concreet uit te werken. Een maatregel waaraan gedacht kan worden is de werkzaamheden aan de poel niet in voortplantingstijd uit te voeren.

De poelkikker leeft rond onbeschaduwde vennen, poelen en watergangen. De soort is kritisch wat betreft de waterkwaliteit dat voedselarm en schoon moet zijn. De dieren

kunnen grote afstanden afleggen en kunnen op grote afstanden van het water worden gevonden. De poelkikker overwintert op het land waar hij zichzelf ingraaft of gebruik maakt van muizenholletjes, houtstronken of stenen. De bospercelen en de te vellen singel zouden verder als overwinteringsplaats gebruikt kunnen worden. De graslanden, met name die nabij de poel, vormen geschikt foerageergebied voor de soort. De poel zelf zou voortplantingswater kunnen zijn. Wanneer bij deze poel herstelmaatregelen worden uitgevoerd zouden eventueel aanwezige dieren kunnen worden gedood. Om dit te voorkomen dient door een deskundige een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden. In dit werkprotocol dienen mitigerende maatregelen te worden opgenomen waarmee schade aan de poelkikker bij de uitvoering van de herstelmaatregelen wordt voorkomen. Het voert in het kader van deze quick scan te ver, om maatregelen hier concreet uit te werken. Een maatregel waaraan gedacht kan worden is de werkzaamheden aan de poel niet in voortplantingstijd uit te voeren.

De alpenwatersalamander leeft bij voorkeur op zandige leemgronden waar hij voorkomt in loofbossen, of kleinschalige landschappen met heggen of struwelen. In het voortplantingsseizoen is de alpenwatersalamander in allerlei typen water te vinden zolang het niet snelstromend en niet rijk aan vis is. Alpenwatersalamanders overwinteren op het land binnen enkele honderden meters van het voortplantingsbiotoop. Ze zijn dan te vinden onder hout, stenen of in niet bewoonde holen van knaagdieren. Ook voor deze soort vormt de poel die aanwezig is in de poelweide mogelijk voortplantingswater en bieden de bospercelen en de te vellen singel mogelijk een overwinteringsplaats. Verder vormt het plangebied geschikt foerageergebied voor de soort. Wanneer bij deze poel herstelmaatregelen worden uitgevoerd zouden eventueel aanwezige dieren kunnen worden gedood. Om dit te voorkomen dient door een deskundige een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden. In dit werkprotocol dienen mitigerende maatregelen te worden opgenomen waarmee schade aan de alpenwatersalamander bij de uitvoering van de herstelmaatregelen wordt voorkomen. Het voert in het kader van deze quick scan te ver, om maatregelen hier concreet uit te werken. Een maatregel waaraan gedacht kan worden is de werkzaamheden aan de poel niet in voortplantingstijd uit te voeren.

Vissen

Waarnemingen van beschermde vissoorten in of nabij het plangebied zijn niet aanwezig in de NDFF-database. Ook bij het onderzoek in het plangebied in 2009 werden geen beschermde vissoorten waargenomen (Viridis 2009). Open water is in het plangebied beperkt aanwezig, in de vorm van een poel en in de vorm greppels die soms water bevatten. Omdat de greppels af toe droogvallen, zijn ze als leefgebied voor beschermde vissen weinig geschikt. De poel staat niet in verbinding met ander open water, waardoor beschermde vissoorten hier niet te verwachten zijn. De aanwezigheid van strikt beschermde vissen in het plangebied is daarmee niet te verwachten.

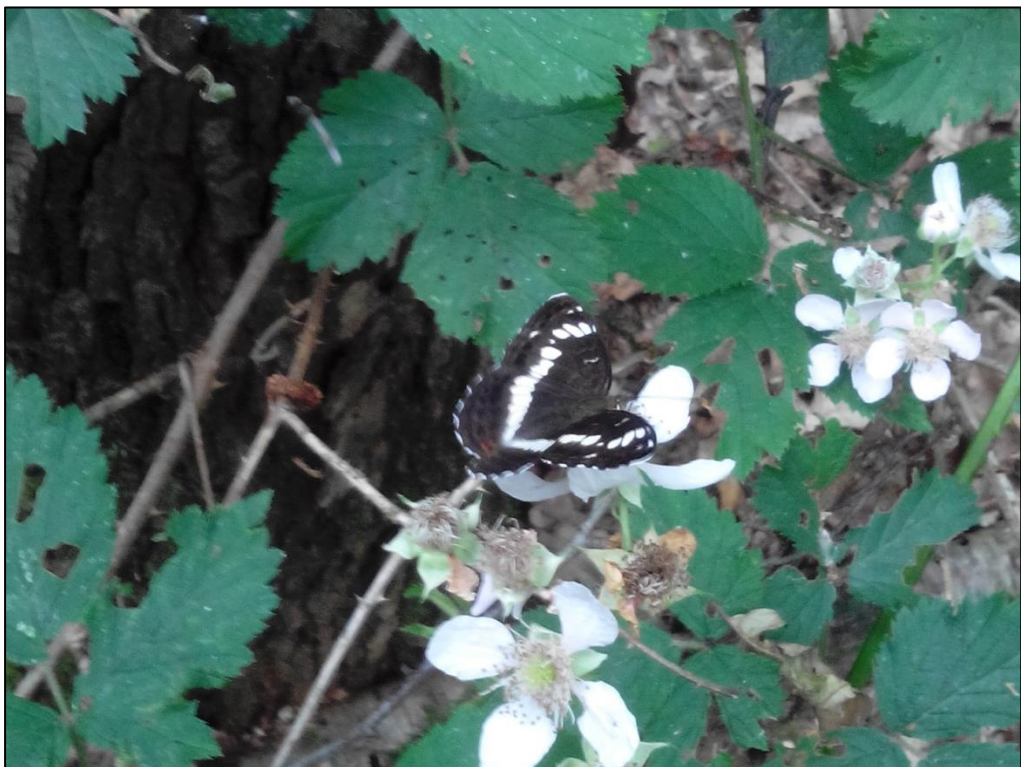
Insecten en andere ongewervelden

Uit gegevens van de NDFF-database, het Natura 2000-beheerplan (RVO 2016) en het onderzoek van Viridis (Viridis 2009) blijkt dat grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder en bosbeekjuffer in of nabij het plangebied voorkomen.

De bosbeekjuffer komt voor bij de bovenlopen van beschaduwde, koele, zuurstofrijke beken. De beken zijn grotendeels beschaduwde en zijn arm aan waterplanten. De oe-

vers zijn begroeid met bomen, struiken en ruigtekruiden die door de soort als zitplaats worden gebruikt. Een beek is niet aanwezig in het plangebied en ook niet direct nabij het plangebied. Het is daarmee niet te verwachten dat het plangebied leefgebied is voor deze soort.

De kleine ijsvogelvinder leeft in vochtige gemengde bossen of loofbossen. Wilde kamperfoelie vormt de waardplant voor de soort. De soort leeft vooral hoog in bomen maar komt 's morgens ook aan beneden om te drinken. De soort werd in 2009 op verschillende plekken in het plangebied waargenomen. Ook bij het veldbezoek van 16 juni werd de soort gezien, zittend op een zomereik aan de rand van het noordelijke bosperceel, bij het Heitje Adamskamp en drinkend op braam in het noordelijk bosperceel. In beide bospercelen van het plangebied komt wilde kamperfoelie voor. Wilde kamperfoelie groeit hier zowel op de bodem maar is op enkele plekken ook klimmend aanwezig, op onder meer berkjes, zowel aan de rand van de bospercelen als in de bospercelen. De te vellen bospercelen vormen momenteel dus leefgebied voor deze soort, waar de soort zich ook kan voortplanten. In de toekomst wordt het gebied ingericht als extensief beheerd grasland. Deze soort is gebonden aan bos en wanneer de bospercelen in de toekomst worden gevelde verdwijnt voor deze soort leefgebied. Om negatieve effecten op de lokale populatie van deze soort te voorkomen dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden. Hiervoor dient door een deskundige een mitigatieplan opgesteld te worden, zodat voorkomen wordt dat dieren worden gedood en zodat in het plangebied voldoende geschikt leefgebied aanwezig blijft, bijvoorbeeld in de vorm van geschikte bosrandzones.

Kleine ijsvogelvinder drinkend bij braam, in noordelijke bosperceel.

De grote weerschijnvlinder leeft in oude, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of in groepjes samenhangende bosjes in beekdalen. Als waardplant gebruikt de soort boswilg en soms grauwe wilg. Bij de veldbezoeken werd deze soort niet waargenomen. Uit NDFF gegevens blijkt dat de soort aanwezig is in het bos net ten zuiden en westen van het plangebied. Ook werd de soort waargenomen bij het Heitje Adamskamp, aan de zuidwestkant net buiten het plangebied. Deze soort is gebonden aan bos en gebruikt daarbij vooral de open plekjes en bosrand van het bos als leefgebied. Gesloten bos wordt gemeden. De soort gebruikt boswilg en grauwe wilg als waardplant. Mogelijk gebruikt de soort ook het plangebied als leefgebied. Om mogelijke negatieve effecten op de lokale populatie van deze soort te voorkomen dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden zodat voorkomen wordt dat dieren worden gedood en zodat voldoende geschikt leefgebied behouden blijft. Een maatregel waaraan gedacht kan worden is het ontwikkelen van gevarieerde bosranden met waardplanten.

3.3.2 Aanwezigheid en omgang overige soorten

In het plangebied komt een groot aantal soorten voor die wel zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar die via provinciale verordening zijn vrijgesteld van de verboden. Zo zijn onder meer gewone pad, kleine watersalamander, bruine kikker, bastaardkikker, ree, haas, vos en konijn in of nabij het plangebied aanwezig (Viridis 2009). Ook komen een groot aantal soorten voor die niet zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, waaronder veel soorten planten, vlinders, libellen en sprinkhanen. Hieronder zijn ook diverse rode lijst soorten. Ook voor deze soorten is de zorgplicht van toepassing, wat inhoudt dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

In het kader van de zorgplicht adviseren wij om voor het uitvoeren van de herstelmaatregelen, door een deskundige een ecologisch werkprotocol op te laten stellen. In dit werkprotocol dienen mitigerende maatregelen te worden opgenomen waarmee schade aan aanwezige soorten bij de uitvoering van de herstelmaatregelen zoveel mogelijk wordt voorkomen. Het voert in het kader van deze rapportage te ver, om al de mogelijke maatregelen hier concreet uit te werken. Maar maatregelen waaraan bijvoorbeeld gedacht kan worden zijn: het werken buiten de kwetsbare periode van soorten, werkzaamheden aan de poel buiten de voortplantingstijd van amfibieën uit te voeren en bij werkzaamheden in de bospercelen gebruik te maken van vaste rijroutes en rijplaten. De mitigerende maatregelen die zijn geadviseerd voor de omgang met beschermde soorten dienen in dit werkprotocol te worden verwerkt.

3.4 Bescherming houtopstanden

Het bosperceel dat geveld gaat worden maakt onderdeel uit van een eenheid aan bomen en struiken met een oppervlakte die groter is dan 1000 vierkante meter, waardoor sprake is van de velling van een 'houtopstand'. De bomenrij die verwijderd wordt betreft een bomenrij met meer dan 20 bomen, zodat ook hier sprake is van de velling van een houtopstand.

4 Conclusies en advies

4.1 Herstelmaatregelen die volgen uit gebiedsanalyse

4.1.1 *Wet natuurbescherming en relatie met herstelmaatregelen uit gebiedsanalyse*

Het inpassingsplan, ten behoeve waarvan onderhavige quick scan natuur is uitgevoerd, wordt opgesteld om de uitvoering van een aantal uit de gebiedsanalyse voor Willinks Weust voortkomende herstelmaatregelen juridisch-planologisch mogelijk te maken. Deze herstelmaatregelen zijn nodig voor het beheer van dit Natura 2000-gebied, om op termijn de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor stikstofgevoelige habitats te kunnen halen. Daarmee is het inpassingsplan geen plan waarvoor de procedure uit artikel 2.7 lid 1 jo artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming geldt, waarin gesteld wordt dat een plan pas door een bestuursorgaan vastgesteld kan worden, wanneer de zekerheid bestaat dat het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten (zie paragraaf 2.1.2.1). Verder kunnen de herstelmaatregelen worden gekwalificeerd als instandhoudingsmaatregelen als bedoeld in artikel 2.2 van de wet. Dat betekent dat voor de soortenbescherming geen ontheffing nodig is en de houtopstanden niet worden beschermd (zie paragrafen 2.2.4 en 2.3).

Uiteraard blijft wel de zorgplicht van toepassing. De provincie wenst hier, vooruitlopend op de uitvoering van de maatregelen, op een goede en ecologisch verantwoorde manier invulling aan te geven.

4.1.2 *Gebiedsbescherming*

Het plangebied ligt in Natura 2000-gebied Willinks Weust. Om te onderzoeken of als gevolg van het uitvoeren van de herstelmaatregelen significant negatieve effecten op kunnen treden op de doelsoort en de habitattypen waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, is nader onderzoek uitgevoerd in de vorm van een voortoets Natura 2000. Uit de voortoets blijkt dat het niet op voorhand is uit te sluiten dat verstoring optreedt van kamsalamanders rond de poel in de Poelweide. Om deze verstoring te voorkomen wordt geadviseerd een ecologisch werkprotocol op te stellen, waarin mitigerende maatregelen zijn opgenomen waarmee schade aan de kamsalamander bij de uitvoering van herstelmaatregelen wordt voorkomen.

Het plangebied ligt binnen het Gelders Natuurnetwerk. De voorgenomen ingreep zal een positief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Gelders Natuurnetwerk. Het plangebied ligt verder niet nabij rustgebied voor winterganzen of weidevogelgebied. Negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen herstelmaatregelen op deze gebieden zijn daarmee uitgesloten. De bescherming van deze gebieden staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

4.1.3 *Soortenbescherming*

4.1.3.1 *Beschermde soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt*

In het kader van de zorgplicht is nagegaan welke beschermde soorten, waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, te verwachten zijn in het plangebied. Volgens de verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna komen een groot

aantal beschermde soorten in of nabij het plangebied voor. Door het uitgevoerde veldbezoek en de bureaustudie is duidelijk geworden dat essentiële elementen van verschillende soorten aanwezig zijn of mogelijk aanwezig zijn in het plangebied. Voor een aantal soorten dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat dieren worden gedood, verblijfplaatsen worden vernietigd of leefgebied verloren gaat. Voor andere soorten dient nader onderzoek plaats te vinden om de functies van het plangebied voor deze soorten inzichtelijk te maken, zodat ook hiervoor, wanneer nodig, de juiste mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen.

Mitigerende maatregelen

Voor een aantal beschermde soorten is duidelijk geworden dat deze aanwezig zijn, of is zeer aannemelijk geworden dat deze aanwezig zijn in het plangebied. Voor deze soorten dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden, zodat voorkomen wordt dat bij het uitvoeren van de herstelmaatregelen dieren worden gedood en leefgebied verloren gaat.

– *Vogelsoorten waarvan nest niet jaarrond is beschermd*

Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, dienen deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat er geen verstoring optreedt die van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van een vogelsoort. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook buiten deze periode kunnen vogels broedend aanwezig zijn.

– *Havik en sperwer*

In het noordelijke bosperceel is een haviks- of sperwernest aanwezig. De boom met het nest en de omliggende bomen dienen bij de boskap gespaard te worden in de vorm van een boomgroep. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan dient de kap bij voorkeur uitgevoerd te worden in het najaar, zodat de dieren voldoende tijd hebben een alternatieve nestplaats te zoeken in de omgeving.

– *Hazelworm en levendbarende hagedis*

Voor deze soorten vormen delen van het plangebied waarschijnlijk leefgebied. Voor de omgang met deze soorten dient een ecologisch werkprotocol opgesteld te worden, voor de uitvoering herstelmaatregelen. In dit werkprotocol dienen mitigerende maatregelen te worden opgenomen waarmee schade aan deze reptielen bij de uitvoering van de herstelmaatregelen wordt voorkomen.

– *Kamsalamander, rugstreeppad, poelkikker, alpenwatersalamander*

Voor rugstreeppad, poelkikker en alpenwatersalamander vormt de aanwezige poel mogelijk voortplantingswater en voor de kamsalamander is het zeer waarschijnlijk dat hier voortplanting plaatsvindt. Daarnaast is het niet uit te sluiten dat de rugstreeppad zich voortplant in greppels die soms watervoerend zijn binnen het plangebied. Voor de omgang met deze soorten dient door een deskundige een werk-

protocol opgesteld te worden voor het uitvoeren van herstelmaatregelen. In dit werkprotocol dienen mitigerende maatregelen te worden opgenomen, zodat de poel geschikt leefgebied blijft voor deze soorten en zodat voorkomen wordt dat aanwezige dieren worden gedood.

– *Kleine ijsvogelvinder en grote weerschijnvinder*

Voor de kleine ijsvogelvinder vormen de bospercelen leefgebied, waar de soort zich mogelijk ook voortplant. Voor de grote weerschijnvinder is mogelijk ook leefgebied aanwezig binnen de bospercelen. Voor de omgang met deze soorten dient door een deskundige een mitigatieplan opgesteld te worden, zodat voorkomen wordt dat dieren worden gedood en zodat in het plangebied voldoende geschikt leefgebied aanwezig blijft, bijvoorbeeld in de vorm van geschikte bosrandzones.

Nader onderzoek

Voor een aantal soorten is nader onderzoek nodig om de functie van het plangebied voor deze soorten vast te stellen. Hieronder wordt dit onderzoek kort beschreven, waarbij ook de optimale onderzoeksperiode wordt vermeld.

– *Beschermde vaatplanten*

Mogelijk zijn beschermde vaatplanten aanwezig in de percelen Ronde Weiden en Witbolweide. Voor het uitvoeren van nader onderzoek naar beschermde vaatplanten bestaat geen vast protocol. Nader onderzoek kan het best uitgevoerd worden door het uitvoeren van enkele veldbezoeken in het voorjaar en de zomer, voorafgaand aan maaien, wanneer de meeste planten bloeiend aanwezig zijn.

– *Verblijfplaatsen eekhoorn*

In de bospercelen en bomenrij zijn mogelijk verblijfplaatsen van eekhoorn aanwezig. Bomen met eekhoornnesten dienen te worden gespaard. De aan- of afwezigheid van de eekhoornnesten kan worden vastgesteld doormiddel van een eenmalige controle met verrekijker. Deze controle kan het best in de winter worden uitgevoerd, wanneer bomen en struiken niet in het blad zitten.

– *Bomen met holten, voor boommarter en boombewonende vleermuizen*

Mogelijke verblijfplaatsen kunnen worden geïnventariseerd door een veldbezoek in de winter, waarbij met behulp van een verrekijker geschikte bomen in kaart worden gebracht. Mocht het niet mogelijk zijn bomen met geschikte holten te sparen, dan dient door middel van aanvullend onderzoek de functie van bomen te worden onderzocht. Vleermuisonderzoek vindt plaats met batdetectors. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden door middel van minimaal 4 veldbezoeken in de periode 15 april 15 oktober, waarbij minimaal twee veldbezoeken plaatsvinden in de kraamtijd van vleermuizen (15 mei – 15 juli) met een tussenperiode van minimaal 30 dagen. In de paarperiode van globaal augustus tot en met oktober dienen minimaal twee veldbezoeken uitgevoerd te worden met een tussenperiode van minimaal 20 dagen. Nader onderzoek voor boommarter kan jaarrond worden uitgevoerd, door middel van meerdere veldbezoeken, waarbij bij geschikte bomen naar sporen wordt gezocht.

– *Leefgebied das*

Het is onduidelijk of de agrarische percelen leefgebied vormen voor deze soort en

of in de rand van deze percelen een burcht aanwezig is. Door middel van een éénmalig veldbezoek, dat zich concentreert op de rand van de agrarische percelen en waarbij naar sporen wordt gezocht, kan dit inzichtelijk worden gemaakt.

– *Leefgebied grote bosmuis*

Het is onduidelijk of de bospercelen leefgebied vormen voor deze soort. Naar de aanwezigheid van deze soort kan nader onderzoek uitgevoerd worden. Als alternatief hiervoor, zou er ook op voorhand van uit kunnen worden gegaan dat leefgebied voor deze soort aanwezig is. Voor het uitvoeren van nader onderzoek naar deze soort bestaat geen vast protocol. Onderzoek kan het best uitgevoerd worden in het najaar, wanneer de dichtheden van muizen het grootst zijn. Onderzoek kan plaatsvinden met inloopvallen (live-traps), waarmee zoogdieren levend worden gevangen, zodat ze na onderzoek weer teruggeplaatst kunnen worden. De vallen moeten gedurende 2 dagen om de 12 uur in totaal vier maal worden bemonsterd. Voor het bemonsteren moeten de vallen 2-4 nachten in het gebied staan om de dieren aan de objecten te laten wennen.

4.1.3.2 *Aanwezigheid en omgang overige soorten*

In het plangebied komt een groot aantal soorten voor die wel zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar die via provinciale verordening zijn vrijgesteld van de verboden. Ook komt een groot aantal soorten voor die niet zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, waaronder veel soorten planten, vlinders, libellen en sprinkhanen. In het kader van de zorgplicht adviseren wij voor de omgang met deze soorten door een deskundige een ecologisch werkprotocol op te laten stellen, voor de uitvoering van de herstelmaatregelen. In dit werkprotocol dienen mitigerende maatregelen te worden opgenomen waarmee schade aan aanwezige soorten bij de uitvoering van de herstelmaatregelen zoveel mogelijk wordt voorkomen. De mitigerende maatregelen die zijn geadviseerd voor de omgang met beschermde soorten dienen in dit werkprotocol te worden verwerkt.

4.1.4 *Bescherming houtopstanden*

Het bosperceel dat geveld gaat worden maakt onderdeel uit van een eenheid aan bomen en struiken met een oppervlakte die groter is dan 1000 vierkante meter, waardoor sprake is van de velling van 'houtopstand'. De bomenrij die verwijderd wordt betreft een bomenrij met meer dan 20 bomen, zodat ook hier sprake is van de velling van een houtopstand. Zoals gesteld in paragraaf 4.1.1, is op beide vellingen het beschermingsregime van houtopstanden niet van toepassing, daar het hier vellingen betreft in het kader van een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in artikel 2.2 van de Wet natuurbescherming. Voor de vellingen geldt daarom geen meldingsplicht of compensatieplicht.

4.2 **Maatregel die niet volgt uit de gebiedsanalyse**

In de Randweide groeve III ligt een esje Landbouwkundig gebruik van dit esje zou de PAS-doelstelling om het gebied te verschrallen gedeeltelijk te niet kunnen doen. Dit esje wordt daarom ook in gebruik genomen ten behoeve van natuur en maakt onderdeel uit van het inpassingsplan. Uit bovenstaande quick scan volgt dat van dit gebruik ten behoeve van de natuur geen verstoring van beschermde soorten is te verwachten.

Ook zijn van het dit gebruik geen negatieve gevolgen op beschermde gebieden te verwachten.

4.3 Vervolgstappen

- Treffen mitigerende maatregelen:
 - rekening houden met broedtijd
 - sparen bomen met holten voor vleermuizen en boommarter
 - zo mogelijk sparen haviks-/ sperwernest en omliggende bomen; anders treffen mitigerende maatregelen
 - opstellen ecologisch werkprotocol voor omgang met kamsalamander, rugstreeppad, poelkikker, alpenwatersalamander, hazelworm en levendbarende hagedis
 - opstellen mitigatieplan voor leefgebied kleine ijsvogelvlied en grote weerschijnvlied
 - opstellen ecologisch werkprotocol om schade aan overige, niet beschermde en vrijgestelde, soorten te beperken bij uitvoering maatregelen
- Uitvoeren nader onderzoek (met tussen haakjes de optimale periode voor onderzoek):
 - beschermde vaatplanten Ronde weiden en Witbolweide (voorjaar – zomer)
 - eekhoornnesten in bomenrij en bospercelen (bij voorkeur in winter)
 - in kaart brengen en sparen bomen met holten voor vleermuizen en boommarter (winterperiode). Indien bomen met holten geveld moeten worden, aanvullend onderzoek vleermuizen (4 bezoeken 15 april – 15 oktober, waarvan 2 bezoeken 15 mei-15 juli) en boommarter (4 veldbezoeken verspreid over jaar)
 - leefgebied das (gehele jaar mogelijk) en eventueel leefgebied van grote bosmuis (najaar)

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Bureau Viridis. 2009. Natuurtoets Willinks Weust.

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Provincie Gelderland 2016. Omgevingsverordening Gelderland (december 2016). 2017-04-06.

RVO 2016. Natura 2000-beheerplan Willinks Weust (62).

RVO 2017. PAS Gebiedsanalyse Willinks Weust. 15 februari 2017.

SAB 2017. Voortoets Natura 2000. Natura 2000-gebied Willinks Weust.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.gelderland.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlindernet.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.aerius.nl

Bijlage 2: Kernkwaliteiten GNN Willinks Weust

Kernkwaliteiten Willinks Weust, zoals weergegeven in bijlage 7 van de omgevingsverordening provincie Gelderland 2016

ALGEMEEN	Nr.	42
	Gebiedsnaam	Willinks Weust
	kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap	• Deels dichtgegroeid heidegebied met kleine ontginningen; nu bos, schraallanden, verlaten steengroeve, beek en broekbos, Natura 2000-gebied met heischraal grasland, blauwgrasland, jeneverbesstruwelen, eiken-haagbeukenbos, beukenbossen met hulst en beekbegeleidende bossen; deels op kalk- en keileembodem; kerngebied voor de kamsalamander; broedgebied oehoe; zeer rijk aan plantensoorten • Parel Willinks Weust: zeer soortenrijk schraalgrasland en bos; enige plaats in Gelderland met kalkbodem • onderdeel van Nationaal Landschap Winterswijk • leefgebied das • leefgebied steenuil • bijzondere geologie: tertiaire kalk en bontzandsteen, doorsneden door periglaciale erosiegeul • cultuurhistorische en landschappelijke waarden van het gebied, steengroeve, ontginningssporen, houtwallen, ontwateringspatronen en kavelstructuur, Markegrenzen • abiotiek: bijzondere aardkundige waarden, kwel, bodem • ecosysteemdiensten: o.a. recreatie, rust, natuur
	aardkundige waarden	+: groeven
	waardevol open gebied of verkaveling	-
	parel	+
	natte landnatuur	+
ONTWIKKELINGSDOELEN	ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• ontwikkeling heischrale graslanden en blauwgraslanden, met bijbehorende flora en fauna • ontwikkeling eiken-haagbeukenbossen, beukenbossen met hulst en beekbegeleidende bossen met bijbehorende flora en fauna • ontwikkeling gradiënten in basenrijkdom door kwel en contact met de ondergrond; tegengaan verdroging • ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën (m.n. kamsalamander, rugstreeppad, levendbarende hagedis) • ontwikkeling uitwisseling met de omgeving • ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden • ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden • ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. groeven, ontginningen, houtwallen) en beheersvormen, inclusief de beleefbaarheid • ontwikkeling ecosysteemdiensten
	ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• ontwikkeling lokale inrijgebieden • ontwikkeling gradiënten in basenrijkdom door kwel en contact met de ondergrond; tegengaan verdroging • ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën (m.n. kamsalamander, rugstreeppad, levendbarende hagedis) • ontwikkeling uitwisseling met de omgeving • ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden • ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden • ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. groeven, ontginningen, houtwallen) en beheersvormen, inclusief de beleefbaarheid • ontwikkeling ecosysteemdiensten
	ecologische verbindingen met evz-model	-